TÜRKİYE DİL VE EDEBİYAT DERNEĞİ

medeniyet okumaları

T.C. İSTANBUL VALİLİĞİ

İSTANBUL
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE
DİL VE EDEBİYAT
DERNEĞİ

TÜRKİYE DİL VE EDEBİYAT DERNEĞİ

medeniyet okumaları

Proje İçeriği

Takdim

Ülkemizin tevarüs ettiği kadim medeniyet, kültür ve edebiyat geleneğini anlayarak geleceğe olumlu yönde hazırlanması ve gelişmesi; eserleri doğru anlayarak ve anlamlandırarak okuyan, idrak eden ve bu idraki tatbik edebilen nesillerin yetişmesiyle mümkündür. Bilmeyen, ibret almayan ve hatırlamayan; hayal kuramaz, strateji geliştiremez. Dijital hegemonyanın kontrolsüz her mecraya sızdığı ve idrakleri iğfal ettiği bir çağda köklerle ilişkili bir nesle duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu ihtiyaçtan ötürü "kitap okunmalı; fakat hangi kitabı, nasıl okumalı?" Sorusundan yola çıkan türkiye dil ve edebiyat derneği, 2019 yılında "medeniyet okumaları projesi"ni, genç nesillere medeniyet şuuru kazandırmak amacıyla başlattı.

Mensubu olduğumuz inanç ve kültür coğrafyasında medeniyetin temeli sohbettir. Dolayısıyla sohbet - müzakere-mütalaa, okunan metnin anlaşılması ve anlamlandırılması için en önemli araçlardandır. "Medeniyet okumaları projesi" doğru eserlerin seçilmesi, okunması ve müzakere edilmesi aşamalarından oluşmaktadır. Projenin en önemli aşaması olan, okunan kitabın müzakere edilmesi ise geçmişte olduğu gibi eserlerin sohbet yoluyla muhataplarla mütalaa edilerek kavranması yöntemidir.

Bir kitap sözlüğe bakma ihtiyacı hissettiriyorsa, henüz eskimeyen ama unutulmakta-unutturulmakta olan kelimelerimizi hatırlatıyor ve hayatımıza ekliyorsa, kelime-deyim-atasözü-şiir-deyiş-hikâye-denemeler ile söz varlığımızı ve dimağımızı zenginleştirdiği ölçüde değerlidir. Dünyada söz sahibi bir ülke olmak, kimliğimizi korumak istiyorsak; dilimize, kelimemize cemil meriç'in ifadesiyle "kamus namustur." Şuuruyla sahip çıkmak mecburiyetindeyiz. Unutmayalım; güçlü medeniyetler güçlü dillerle inşa edilebilir. Medeniyet kelime ile edinilen bilgi ile kurulur ve yine kelime ile geleceğe aktarılır. Yüksek bir bilgi ve kültür seviyesine erişmek, yüksek seviyede bir kültür diline sahip olmaktan geçer. Bu nitelikte bir dile ulaşmak için nitelikli eserler okumak gerekir. Medeniyet okumaları'nın en önemli hedeflerinden biri, gençleri nitelikli bir dil ve yüksek bir kültürle buluşturmaktır.

Sahada elde edilen başarıdan ve anketlerle tespit ettiğimiz rehber öğretmen ve öğrenci memnuniyetinden projenin koyduğu amaç ve hedeflerine ulaşıldığı anlaşılmıştır. Okuma ve müzakere etkinlikleri, bugün ve gelecekte "medeniyet" şuurunun kazandırılması için okunması gereken kitaplar için yol göstermiş, dil konusunda seçici bir şuur aşılamış, bir kitabın nasıl okunması gerektiği konusunda rehberlik etmiş ve projeye katılan öğrencilerin evlerinde küçük birer kütüphane kurmasını sağlamıştır. Gençlerimizin hayatına böylesi değerleri dâhil etmek, "dilimiz kimliğimizdir" şiarıyla yola çıkan derneğimizin öncülüğünün ne kadar isabetli olduğunu da göstermiştir.

Medeniyet okumaları projesinin hedef kitlesi öğretmen ve öğrencilerle sınırlı olmayıp; toplumun her kesimine erişebilecek içerik zenginliğine ve ihtiyaç duyulan yönteme sahiptir.

Bu kitapçıkta; lise ve ortaokul düzeyindeki gençler başta olmak üzere, öğretmenlere, idarecilere, velilere, ailelere, kurum çalışanlarına ve farklı kademedeki yöneticilere uygun birer okuma süreci oluşturmaya imkân verecek yönergelere yer verilmiştir.

2024-2025 Eğitim-öğretim yılında istanbul valiliği himayelerinde, istanbul il millî eğitim müdürlüğü, türkiye dil ve edebiyat derneğinin iş birliğiyle istanbul'un 39 ilçesindeki okullarda uygulanan proje ile gençlere "medeniyet" idraki ve yeni ufuklar kazandırmanın mutluluğunu yaşadık.

Projenin her aşamasında bizlerden desteğini esirgemeyen paydaşlarımıza müteşekkiriz.

Ekrem ERDEM

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği
Genel Başkanı

İçindekiler

Takdim	**4**
Konusu	**8**
Amacı ve Hedefleri	**9**
Hedef Kitlesi	**11**
İlkeleri	**12**
Projede Yer Alan Kurumlar Ve Görevleri	**13**
Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği	**13**
İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü	**14**
Proje Yürütme Kurulu	**14**
Yükümlülükler	**15**
Uygulama	**15**
Okuma ve Müzakere Aşamaları	**16**
Rehber Öğretmen Okuma Halkaları	**17**
Öğrenci Okuma Halkaları	**17**
Aile Okumaları	**18**
Sonuçlandırma	**19**
Tarihçesi	**20**

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı **20**
2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı **21**
2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı **21**
2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı **22**
2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı **23**
2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı **24**
Medya Duyuru ve Tanıtım **26**
Proje Kapsamında Yürütülen Diğer Okuma Etkinlikleri **27**
Diğer Okumalar **29**
Proje Kazanımları **29**
Medeniyet Okumaları Faaliyet Plan Çizelgesi **31**
Medeniyet Okumaları Kitap Listesi **33**

Projenin Tanımı

Gönüllü gençlerimizin, gönüllü öğretmenleri rehberliğinde kitap okuma ve müzakere etme projesidir.

Türkiye Cumhuriyeti'ne kaynaklık teşkil eden Selçuklu ve Osmanlı büyük medeniyet geleneği başta olmak üzere dünya tarihini belirleyen medeniyetler sadece savaşan ve toprak elde ederek hükmeden medeniyetler değildir. İnsanlığın geleceği için gönül coğrafyamızı inşa eden birikimden haberdar bir nesle ihtiyaç var. Kültür ve medeniyet devamlılık, devamlılığa vukufiyet, geçmişle bugün arasında kurulan bağlantı, geçmişi bir hatırat ve tecrübî rehber olarak okuyup; geleceği bu bakış açısıyla yeniden düşünmek... Medeniyet Okumaları geçmiş, bugün ve gelecek ufku arasında kurulacak kültür ve medeniyet yolculuğunda bir damla olma iddiasındadır.

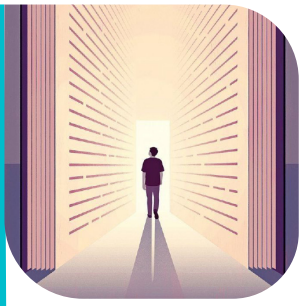
Bu kitapçık; Medeniyet Okumaları projesi ile ilk kez karşılaşan öğrenci, veli, öğretmen ve meraklıları bir nebze bilgilendirmek üzere hazırlandı.

Amacı ve Hedefleri

Medeniyet Okumaları gönüllü öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin yapacakları çalışmalarda daha nitelikli ve verimli sonuçlar almalarını sağlayacak küçük yol işaretleri koyacak; gönüllü öğretmen ve yöneticiler yol işaretlerine yeni eklemeler yaparak daha kavi yolculuklara rehberlik edeceklerdir. Bu metin "Medeniyet Okumaları" projesini tanıtırken uygulamalarla ilgili ön bilgilendirme yapacaktır.

- Ruh köklerine bağlı, bin yıllık tarihî mirasın varisi olmanın şuuruyla yaşayan, okuyan, düşünen, düşündüğünü uygulayan ve neticelendiren gençler yetiştirmek,
- Sistematik/temalı, eleştirel kitap okumak, okuduğunu anlamak ve müzakere alışkanlığı kazanmak/kazandırmak.
- Türkçe'nin etkin ve doğru kullanabilme becerisi kazandırmak,
- Tarih, kültür, medeniyet ve geleneği göz ardı etmeden; geleceğimize ışık tutan nitelikli eser ve müelliflerle okur arasında bir ilişki kurmak.
- Projeye katılanlarda eleştirel okuma, müzakere etme ve değerlendirme kapasitelerini geliştirmeye; bu kavramların ifade ettiği bilgi yükünün mutlak ret ve kabul olmadığını idrak etmelerini sağlamak,

- Okunan eserlere dair duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak ifade etme melekesi kazandırmak,
- Okuma halkalarına katılan her yaş, düşünce, inanç … mensubunu küçük de olsa bir kütüphane kurma fikrine yöneltmek.
- Proje katılımcılara medeniyet şuuru kazandırma, dünün, bugünün ve yarının birbirinden bağımsız, kopuk ve ayrı olmadığı fikrini merkeze almaktır.

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi eğitim sistemindeki başarısıyla doğru orantılıdır. Eğitimde başarı, okuyan ve okuduğunu anlayan gençlerle sağlanır. Bir ülkenin eğitim sisteminin başarısı; o ülkede okuyan, merak eden, eleştirel düşünen, sorgulayan, özgüven duygusu gelişmiş insanların sayısı ile doğru orantılıdır.

Kitap okuma, gençlerin kişisel ve sosyal gelişiminde hayati bir öneme sahiptir. Okuma yeteneğine sahip bir kimse anadilini etkin kullanır. Dinlediğini ve okuduğunu anlama, eksiksiz ve doğru aktarma becerisine sahip olur. Kitap okuyarak kavramlar oluşturabilir, genellemeler yapabilir, sonuç çıkarabilir, fikirler arası ilişki kurabilme yeteneğine

sahip olur. Kitap okuyan gençler hayatı daha iyi anlar, değerlendirir ve geleceğe hazırlanır. Tarihten tevarüs ettiğimiz güç ve sorumlulukla kültür ve medeniyetimize ait yazarlarımızı, medeniyetimize dair yazan nitelikli yabancı yazarları yeni ve meraklı genç nesillerle tanıştırmak üzere yola çıktık. Bu yolculukta yol arkadaşlarımız ait oldukları milleti ve değerler dünyasını tanıyacak; inanç, emek ve insan merkezli bir hayat anlayışı ile millî ve evrensel-insanî bir sorumluluk şuuruyla erdemli, ilkeli, araştıran ve sorgulayan, kendisine ve ülkesine dair aydınlık bir gelecek hazırlamaya aday, yüksek vasıflı ve donanımlı bir neslin yetişmesine katkıda bulunma ana çıkış noktasıdır.

Hedef Kitle ve Esaslar

- Öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere toplumun her kesimidir.
- Öğretmen ve öğrencilerin projeye katılımı gönüllülük esasına dayanır.
- Okunan kitaplar projeye katılan öğretmen ve öğrencilere imkân dâhilinde hediye edilir.
- Okunan kitaplarla okul kütüphanesinde bir medeniyet okumaları bölümü oluşturulabilir.

- Öğretmen ve öğrencilerin projeye katılımı gönüllülük esasına dayanır.
- Okunan kitaplar projeye katılan öğretmen ve öğrencilere imkân dâhilinde hediye edilir.
- Okunan kitaplarla okul kütüphanesinde bir medeniyet okumaları bölümü oluşturulabilir.

İlkeleri

- Proje Yürütme Kurulu, projenin uygulanmasında birinci derece sorumlu olacaktır.
- Yürütülen faaliyetler Proje Yönetim Kurulu tarafından izlenecek ve durum analizleri yapılacaktır.
- Okullar aylık olarak İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine faaliyet raporu şeklinde gönderecektir.
- Proje süresince imkânlar dâhilinde öğrenci ve öğretmenlerin alan uzmanı yazar ve akademisyenlerin katıldığı seminer ve panellerde bir araya getirilmesi sağlanacaktır.
- İmkânlar dâhilinde proje içeriği ile ilgili kültür gezileri yapılacaktır.
- Temaya yönelik film izleme ve değerlendirmeleri yapılacaktır (Özellikle tema kapsamında seçilmiş kitapların sinema uyarlamaları seçilecektir).

Projede Yer Alan Kurumlar ve Görevleri

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği

- Proje ekibine eleman görevlendirmek,
- Projenin tanıtım broşür ve afişlerini hazırlamak ve bastırmak,
- Proje ile ilgili basın bülteni ve bilgilendirme notu hazırlamak.
- "Medya Duyuru ve Tanıtım Araçları" aracılığıyla projenin tanıtımını ve duyurusunu yapmak,
- Projenin hazırlık ve yürütme sürecinde kurumsal ilişkileri sağlamak,
- Okunacak tema ve kitapların seçimini yapmak,
- Projenin yürütülmesini sağlamak ve sahayı takip etmek,
- İhtiyaç duyulan araç ve gereçleri temin etmek,
- Kitapları temin etmek,
- Dönem sonunda İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ile eşgüdüm içerisinde kapanış töreni ve faaliyet çıktısını hazırlamak.

İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü

- İlçe Proje Ekibine eleman görevlendirmek,
- Projenin tanıtım broşürü ve afişlerinin dağıtımını yapmak,
- Projenin sekretaryasını yürütmek, gerekli yazışmaları yapmak ve izinleri almak,
- Okullarda proje sorumluları görevlendirmek,
- Mekân tahsis etmek, tertip-düzenini ve güvenliği sağlamak, program tanıtım materyallerini amacına uygun şekilde kullanmak,
- Projeye katılan öğrencilere katılım belgeleri düzenlenmek,
- Etkinliğin koordinasyonunu sağlamak,
- Öğrencilerin projeye aktif katılımını sağlamak,
- Sonuç kitapçığını Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği ile eşgüdüm içerisinde hazırlamak.

Proje Yürütme Kurulu

- Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği / Eğitim ve Kültür Birim Başkanlığı,
- Millî Eğitim Bakanlığı/Belediye/Vakıf/Dernek temsilcileri,
- İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Temsilcileri.

Yükümlülükler

- Proje kapsamında kullanılacak bütün görsellerde paydaşların logo ve yazıları görünür olacak,
- Proje kapsamında yapılan faaliyetler, uygulama birimleri tarafından dosyalanır,
- Sonuç raporları; fotoğraf, video ve diğer materyallerle desteklenerek belgelenir,
- Proje kapsamında yapılan faaliyetlerin dijital katalog hâline getirilmesi, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce gönüllü öğretmenlere yaptırılır,
- Projenin kapanış toplantısı, ilgili birimlerin katılımıyla gerçekleştirilir ve projenin çıktısı kamuoyu ile paylaşılır.

Uygulama

Yürütme Basamakları

- Proje ekibi kurmak,
- Okunacak kitapları belirlemek,
- Rehberlik edecek uzmanları seçmek,
- Okuma halkalarını oluşturmak,
- Okumaları başlatmak ve takibini yapmak,
- Projeyi ve saha etkinliklerini kamuoyuna duyurmak,
- Aylık okumaları tema konusunda uzmanlar eşliğinde bir değerlendirme toplantısıyla sonuçlandırmak,
- Proje sonunda bütün temaların değerlendirildiği sempozyumlar yapmak,

- Çalışmaları şölen havasında geniş katılımlı bir merasimle bitirmek,
- Proje sonunda toplantılarda sunulan bildirileri kitaplaştırmak.

Okuma ve Müzakere Aşamaları

- Okullarda gönüllülük esasına göre "Medeniyet Okumaları" projesinde görev alacak ve rehberlik edecek öğretmenler ile okullarında öğrencilerden oluşan okuma grupları belirleyecektir.
- Temaya göre belirlenen kitapları inceleyecek olan rehber öğretmen, her tema için bir kitap seçecektir.
- Kitap rehber öğretmen tarafından dört bölüme ayrılacak, haftada 1 gün okunan bölüm, okulun belirleyeceği yer ve zamanda rehber öğretmen başkanlığında müzakere edilecektir. Bu müzakerede rehber öğretmen, tema ile ilgili farklı kitap ve yorumlardan yararlanır ve müzakereyi zenginleştirir.
- Son hafta kitabın tamamı öğretmen rehberliğinde müzakere edilir. Bu süreç, her tema için seçilen her kitap için gerçekleştirilir.

Rehber Öğretmen Okuma Halkaları

Önceden belirlenen kitaplar, projeye dâhil olan gönüllü öğretmenler tarafından okunur.

Her konu için okuma süresi bir ay olarak belirlenmiştir. Gerektiğinde proje takviminde belirlenen tarihlerde bir uzman rehberliğinde öğretmenlerle kitapla ilgili değerlendirme toplantıları yapılacaktır. Bu çalışma, öğretmenlerin sayısına göre bir veya birden fazla okuma halkası şeklinde gerçekleştirilir.

Öğrenci Okuma Halkaları

Okullarda oluşturulacak okuma halkalarındaki öğrencilere, önceden belirlenen ve rehber öğretmenler tarafından okuma halkalarında okunmuş kitaplar okutulacaktır. Öğrenci okuma halkalarına kitapları okuyan rehber öğretmenler, rehberlik edecektir. Öğrenci okumaları serbest zamanda devam ederken haftada bir gün de önceden belirlenen bir mekânda rehber öğretmen gözetiminde okuma ve müzakere yapılacaktır. Bu mekânda yapılan okumaların devamında öğrenciler, hafta boyunca okudukları bölümlerle ilgili fikirlerini paylaşacaklar ve okudukları kısmın özetini çıkaracaklardır. Bu özetler o kitabın okunmasının tamamlandığı hafta yapılacak okuma etkinliği ile rapor hâline getirilecektir.

Proje kapsamında gerektiğinde ve imkânlar ölçüsünde okuma konularına ek olarak konu ile ilgili film izlemeleri tavsiye edilmektedir.

Aile Okumaları

- Medeniyet Okumaları Projesi, projeye dahil olan öğrencilerle birlikte, isteğe bağlı olarak velilerini de kapsamaktadır.
- Okuma temalarına uygun olarak seçilen kitapların, öğrencilerin aile fertleri tarafından da okunması teşvik edilecektir.
- Kitabı okuyan aile bireyleriyle öğrenci, evde "aile müzakere toplantısı" düzenleyecektir.
- Öğrenci, aile bireylerinin görüşlerini ve değerlendirmesini yazılı bir çıktı hâline getirecektir.
- Hazırlanan çıktı, rehber öğretmene teslim edilir ve dijital sisteme kaydedilecektir.
- Dönem sonunda başarılı uygulamalar kamuoyu ile paylaşılacak; ailelere teşekkür belgeleri veya küçük hatıralar takdim edilecektir.

Sonuçlandırma

- Son değerlendirme, panel ve sempozyum,
- Toplam öğrenci ve öğretmen sayısının belirlenmesi,
- Etkinlik sayısının belirlenmesi,
- Kapanış ve ödül merasimi,
- Katılımcı anketi yapılması ve öne çıkan sonuçların derlenmesi,
- Öğrenci/öğretmen/veli görüşlerinden alıntılar yapılması,
- Sahadaki işleyişin güçlü yönlerinin ve karşılaşılan zorlukların belirlenmesi,
- Ölçülebilir etkilerin saptanması,
- Türkiye genelinde yaygınlaştırma stratejisine dair önerilerin geliştirilmesi,
- Kurumsallaşma ve içerik geliştirme adına elde edilen tecrübelerin raporlanması

Tarihçesi

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı

- Proje, Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği (TDED) tarafından başlatılmıştır.
- İstanbul Kâğıthane ilçesi pilot bölge seçilmiştir.
- Proje paydaşları; Kâğıthane Belediyesi ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüdür.
- Projenin ve belirlenen temaların kitapları ile ilgili tanıtım toplantıları okul idarecilerinin ve öğretmenlerin katılımlarıyla farklı okullarda gerçekleştirilmiştir.
- Kâğıthane Belediyesinin ev sahipliğinde projenin ilçe protokolüne tanıtılmasına ilişkin bir toplantı düzenlenmiştir.
- Oluşturulan sosyal medya hesaplarından okullarda projenin yürütülmesine dair saha verileri paylaşılmıştır.
- Salgın sebebiyle ertelenen "Belge Takdim Töreni" 2021'de gerçekleştirilmiştir.

2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı

- Salgın dolayısıyla projenin uygulanmasına ara verilmiştir.

2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı

- Proje, İstanbul'un Kâğıthane, Beykoz, Eyüpsultan ve Şişli ilçelerinde uygulanmıştır.
- Kâğıthane, Beykoz ve Eyüpsultan ilçelerinin İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü ve Belediyeleri ile Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği arasında protokol imzalanmıştır.
- Projenin paydaşları ilçelerin İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve Belediyelerdir.
- İlçelerin seçilen okullarında ve önceden belirlenen salonlarda, gönüllü olarak projeyi okullarında uygulamak isteyen idareci ve öğretmenler için temaları içeren kitapların müzakereleri yapılmıştır.
- İlçelerde yürütülen projeye dair çok sayıda görsel ve bilgilendirici metin, tded.org.tr sitesinden ve projenin sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır.

2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı

- Proje; Eyüpsultan, Şişli, Beykoz ve Kâğıthane ilçelerinde uygulanmaya devam ettirilmiştir.
- Belediyelerin ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinin tahsis ettiği konferans salonlarında, gönüllü olarak projeyi okullarında uygulamak isteyen idareci ve öğretmenler için temaları içeren kitapların müzakereleri yapılmıştır.
- İlçelerde yürütülen projeye dair çok sayıda görsel ve bilgilendirici metin, tded.org.tr sitesinden ve projenin sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır.

2023-2024 Eğitim Öğretim Yılı

- Proje; İstanbul Beykoz, Eyüpsultan, Kâğıthane, Sultangazi ve Ümraniye ilçelerinde uygulanmıştır.
- TDED tarafından projeye dair bütün ayrıntıları içeren bir web sitesi kurulmuştur (medeniyetokumalari.com).
- Okullarda projede okunan kitaplara dair paneller ve sempozyumlar düzenlenmiştir.
- Projede İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından tahsis edilen "proje ilçe koordinatörleri"nin saha yönetimi süreci başlamıştır.
- İlçe koordinatörleri, TDED tarafından organize edilen toplantılarla proje hakkında bilgilendirilmiştir.
- İlçe koordinatörleri tarafından ilçelerindeki okul idarecileri ve öğretmenlere yönelik "proje tanıtım toplantıları" düzenlenmiştir.
- İlçe koordinatörleri, kendi ilçelerini kapsayan proje kapanış ve belge takdim törenleri düzenlemiştir.

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı

- Projenin veri akışının sağlıklı ve sürdürülebilir olabilmesi için TDED tarafından kurulan ve projeye dair bütün ayrıntıları içeren medeniyetokumalari.com internet adresi üzerinden, dijital ortamda bilgi-belge yönetim altyapısı kurulmuştur.
- Dönem boyunca 760 okul, 1047 öğretmen, 15.525 öğrenciyle yürütülen projede 135.110 kitap okunarak müzakere edilmiştir.
- Kitap yekûnu, toplam 118 farklı eserden oluşmaktadır. Bu eserlerin 76'sı lise, 42'si ise ortaokul düzeyindeki öğrencilerin seviyelerine uygun olarak seçilmiş; Millî Eğitim Müdürlükleri ile iş birliği içinde belirlenmiştir.
- Etkileşimi ve bilgi akışını hızlandırmak, uygulama denetimini sağlamak için, bütün proje yöneticilerinin ve koordinatörlerin katıldığı yüz yüze ve çevrim içi toplantılar yapılmıştır.
- Dönem boyunca ilçe koordinatörleri rehberliğinde temalara ve okunan kitaplara ilişkin paneller, sempozyumlar, tanıtım toplantıları, sergiler, tiyatral etkinlikler, kapanış ve belge takdim törenleri düzenlenmiştir.
- Projeyi tanıtan, okumalar ve müzakereler konusunda örneklik teşkil eden, ayrıca projenin önemini anlatan videolar hazırlanmış ve TDED YouTube kanalında oluşturulan "Medeniyet Okumaları Podcast"inde paylaşılmıştır.
- İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğünde açılan "Projeler Sergisi"nde "Medeniyet Okumaları Projesi" standı yer almıştır.

- Projeye dair TDED tarafından bir tanıtım filmi hazırlanmıştır.
- İstanbul Valiliğinin, il ve ilçe koordinatörlerinin, okul idarecilerinin, gönüllü öğretmen ve öğrencilerin katılımıyla açılış ve kapanış törenleri gerçekleştirilmiştir.
- Kapanış töreninde projeye rehberlik eden öğretmenlere ve projenin bütün temalarına dair okuma ve müzakerelere katılan öğrencilere, İstanbul Valiliği, İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve TDED tarafından "Katılım Belgesi" takdim edilmiştir.
- Projeye rehberlik eden öğretmenlere Valilik tarafından "Başarı Belgesi" verilmiştir.
- Projeye ait X ve Instagram hesaplarında projenin sahadaki okuma ve müzakere faaliyetleri ayrıntılarıyla yer almıştır.
- Görsel tasarım ve fotoğraf destekli basın bültenleri oluşturularak, ulusal basın organları ile paylaşılmıştır. Projenin önemli aşamaları, medyada geniş yer bulmuştur.
- Dönem sonunda ilçe koordinatörleri ve rehber öğretmenlerin katılımcı olduğu "2024-2025 Yılı Medeniyet Okumaları Projesi Değerlendirme Anketi" yapılmıştır. Buna göre katılımcıların; kitap seçimlerinin ve eserlerin dil yapılarını memnuniyet verici ve tema seçimlerini isabetli buldukları, projeye yeniden uygulamak konusunda istekli oldukları belirlenmiştir.
- Proje, İstanbul Valiliği himayelerinde, İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği iş birliğiyle il genelinde başarıyla uygulanmıştır.
- Proje İstanbul'un 39 ilçesinde hayata geçirilmiştir.

Medya duyuru ve tanıtım

- Öğrenci okuma halkaları oluşturulduktan sonra, rehber öğretmenler aracılığıyla fotoğraf/video ve bilgi akışı başlatılacaktır.
- TDED Genel Merkez İletişim Birimi'ne ulaştırılan fotoğraf/video ve içerikler, haberleştirilerek internet sitesi sosyal medya araçları üzerinden paylaşılacaktır.
- Açılış-kapanış merasimleri ve proje kapsamında gerçekleştirilen geniş kapsamlı etkinlikler, ayrıntılı ve fotoğraflı bültenler hazırlanarak ulusal basın kuruluşlarına ulaştırılacaktır.
- Projeye ilişkin sahada yapılan etkinlikleri yansıtan video çekimleri ve derlemeleri, Youtube ortamında ve sosyal medya araçları üzerinden paylaşılacaktır.

- TDED Genel Merkez Medya Duyuru ve Tanıtım Araçları

Proje tanıtımı, bilgi-belge yönetimi:

mede-niyet

Medeniyet Okumaları Youtube Podcast:

MOkumalar

Tded.org.tr sitesi içindeki proje sayfası:

Proje Kapsamında Yürütülen Diğer Okuma Etkinlikleri

Eğitimcilerle Metin Okumaları Programı

- Projeye gönüllü olarak rehberlik eden öğretmenlerin düşünüş ve tahlil becerisini üst seviyeye çıkarmak amacıyla "Eğitimci Eğitimi – Bilgini Paylaş: Metin Okumaları Projesi" hayata geçirilecektir.
- Modernizm bağlamında dünyayı, zamanı ve insanı yeniden yorumlamak, projede yer alan eserleri anlamlandırmayı ve idrakini kolaylaştırmak amacı taşıyan proje ile bilimsel ve düşünsel değeri olan metinler okunarak tahlil ve müzakere edilecektir.

Diğer Okumalar

- Proje kapsamında isteyen herkes kendi arkadaşlarıyla kitap okuma grupları oluşturabilmekte ve dernek her türlü desteği sağlamaktadır.
- Kitaplar, yetişkinlerin alan çalışmalarına ve mesleki ihtiyaçlarına göre belirlenmektedir.
- Kamu kurum ve kuruluşları kendi içerisinde okuma grupları oluşturabilmektedir.
- Bu çerçevede bugüne kadar;

  TDED Teşkilat Organları (Yönetim, Denetim, Disiplin ve Yayın Kurulu)

  İlçe protokolü (Kâğıthane)

  Din Görevlileri (Eyüpsultan)

  Cami (Göktürk-Esad Coşan Camii) Okumaları yapılmıştır.

Proje Kazanımları

- Projenin bütün aşamaları amaca uygun olarak gerçekleştirilmiş, gençlere sorumluluk şuuru kazandırılmıştır.
- Projenin en önemli aşamalarından olan haftalık müzakereler, gençlerin fikirlerinin oluşmasını, olgunlaşmasını ve ifade edebilmesini sağlayan ortamlar inşa etmiştir.
- Fikirlerini ifade edebilen öğrenciler, kendilerini daha değerli ve düşüncelerinin daha dikkate değer olduğunu hissetmiştir.
- Hayata hazırlanan gençler, varlığından haberdar olmadıkları farklı fikir dünyalarıyla karşılaşmış, o fikir dünyasını meydana getiren kaynağa inmiş, bu karşılaşmalar ve incelemeler sonucunda fikirlerinin nasıl değişkenlik gösterdiğini gözlemlemiş ve tecrübe etmiştir.
- Okumalar ve müzakereler ilerledikçe projeye dâhil olan-olmayan öğrenciler arasında bilgi alışverişine dayalı bir etkileşim meydana gelmiştir.

- Öğrencilerin kişisel gelişimine önemli katkılar sunmuştur.
- Medeniyet kavramı anlaşılmış, gündelik hayattaki izleri sürülmüş ve taşıdığı değerlerin anlamlandırılması sağlanmıştır.
- Medeniyet kavramının ifade ettiği maddi ve manevi unsurları keşfeden öğrenciler; kültürel, sanatsal, dinî ve millî zenginliklerini keşfederek bunlara hürmet etmeyi geçmişle bugün arasında nasıl bir ilişki kurmaları gerektiğini öğrenmiştir.
- Gençlerin kültür kökleri, içinde yaşadıkları toplum ve kendinden önceki nesillerle barışması sağlanmıştır.
- 14.163 öğrencinin aileleriyle ve yakın çevreleriyle etkileşimi göz önüne alındığında proje on binlerce kişiye doğrudan ulaşmıştır.
- Gençler, edindiği kitaplarla kişisel kütüphaneye sahip olma ayrıcalığını kazanmıştır.
- İstanbul genelindeki uygulama, içerik, organizasyon, teknoloji birlikteliğinin başarısını ortaya koyması yönüyle örnek teşkil etmektedir.

Medeniyet Okumaları Faaliyet Plan Çizelgesi

Tarih	Faaliyet Konusu	Sorumlu Birim / Kişi
Temmuz	Yeni eğitim öğretim yılında okutulacak kitapların temalara göre seçimlerinin yapılması	TDED Eğitim ve Kültür Birimi
Ağustos	Proje kapsamında oluşturulan WEB tabanlı sistemin bakımının yapılması, veri girişine hazır hâle getirilmesi	TDED Ekonomi Birimi ve Genel Müdürlük
	Proje için yapılan çalışmaların sosyal etkinlik kapsamında MEB e-okul sistemine entegre edilmesi	TDED Medeniyet Okumaları Komisyonu
	Projenin daha etkin ve daha katılımı yoğun olarak uygulanması için nispeten katılımı diğer ilçelere göre daha az olan ilçelerin millî eğitim müdürleri ile görüşülmesi	TDED Eğitim ve Kültür Birimi
	Yeni eğitim öğretim yılında projenin açılış ve kapanış töreninin tarihi ile yapılacak törenlerin organizasyonunun planlanması	TDED Medeniyet Okumaları Komisyonu
Eylül	Projenin etkinlik takviminin İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile paylaşılması	TDED Medeniyet Okumaları Komisyonu
	Projenin yeni eğitim öğretim yılında da devam edeceğine ilişkin İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından ilçelere gerekli hazırlığın yapılması ile ilgili yazı yazılması	TDED Medeniyet Okumaları Komisyonu
	İlçe koordinatörlerinin belirlenmesi	İl Millî Eğitim Müdürlüğü
	Projenin uygulanacağı ortaokul ve liselerin belirlenmesi	İlçe MEM Koordinatörleri
	Projeyi okullarda yürütecek koordinatör öğretmenlerin belirlenmesi	İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü Koordinatörleri
	Gönüllü öğrencilerin belirlenmesi	Koordinatör Öğretmenler
	Temalara göre kitapların seçimi	Koordinatör Öğretmenler
Ekim	Projenin açılış töreninin yapılması	TDED Medeniyet Okumaları Komisyonu
	Öğrencilere temalara göre seçtikleri kitapların dağıtılması	Koordinatör Öğretmenler

Kasım	1. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
Aralık	2. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
Ocak	3. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
Mart	4. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
Nisan	5. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
	6. Tema için seçilen kitapların okutulması	Koordinatör Öğretmenler
Mayıs	Kitap tahlillerinin web sitesine girişinin sağlanması	İlçe MEM Koordinatörleri
	Projenin eğitim öğretim yılı kapanış töreninin yapılması	TDED Eğitim ve Kültür Birimi

Medeniyet Okumaları Kitap Listesi

Okuma ve Müzakere Temaları

1. Şehir ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	YAZARI	Düzey
1	Amok Koşucusu	Stefan Zweig	Lise
2	Aziz İstanbul	Yahya Kemal Beyatlı	Lise
3	Benim Küçük Dostlarım	Halide Zorlutuna	Lise
4	Beş Şehir	Ahmet Hamdi Tanpınar	Lise
5	Dünyayı Değiştiren Kitaplar	Robert B.Downs-Erol Güngör	Lise
6	Gençlerle Başbaşa	Ali Fuat Başgil	Lise
7	Hay Bin Yakzan	İbni Tuffyl	Lise
8	Huzur Sokağı	Şule Yüksel Şenler	Lise
9	İbrahim ile Kartopu	Gülsüm Sezgin	Lise
10	İstanbul'dan Sayfalar	İlber Ortaylı	Lise
11	Ömer'in Çocukluğu	Muallim Naci	Lise
12	Şahmeran	Anomin	Lise
13	Üsküdar'da Bir Attar Dükkânı	Ahmed Yüksel Özemre	Lise
14	Yahya Kemal'den Bugüne İstanbul	Sadettin Ökten	Lise
15	Bir Adam Yaratmak	Necip Fazıl Kısakürek	Ortaokul
16	Ezop Masalları	Ezop	Ortaokul
17	Kardeş Şehirler Bağdat	Kolektif	Ortaokul
18	Kardeş Şehirler Buhara Semerkant Taşkent	Kolektif	Ortaokul
19	Kardeş Şehirler İstanbul	Kolektif	Ortaokul
20	Kardeş Şehirler Kahire	Kolektif	Ortaokul
21	Kardeş Şehirler Kazan	Kolektif	Ortaokul
22	Kardeş Şehirler Kudüs	Kolektif	Ortaokul
23	Kardeş Şehirler Kurtuba Gırnata	Kolektif	Ortaokul

24	Kardeş Şehirler Medine	Kolektif	Ortaokul
25	Kardeş Şehirler Mekke	Kolektif	Ortaokul
26	Kardeş Şehirler Saray Bosna	Kolektif	Ortaokul
27	Kardeş Şehirler Şam	Kolektif	Ortaokul
28	Kardeş Şehirler Tebriz	Kolektif	Ortaokul
29	Kelile ve Dimne	Beydeba	Ortaokul
30	Mavi Kuş	Mustafa Kutlu	Ortaokul
31	Memleket Hikâyeleri	Refik Halid Karay	Ortaokul
32	Yürekdede ile Padişah	Cahit Zarifoğlu	Ortaokul

2. Dil-Kimlik ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	Yazarı	Düzey
1	Algı Yönetimi ve Manipülasyon	Mücahit Gültekin	Lise
2	A'mak-ı Hayal	Filibeli Ahmet Hilmi Efendi	Lise
3	Beyaz Gemi	Cengiz Aytmatov	Lise
4	Bizimki Türkçe Sevdası	Ekrem Erdem	Lise
5	İns	Cahit Zarifoğlu	Lise
6	Çanakkale Mahşeri	Mehmet Niyazi Özdemir	Lise
7	Çocuk Kalbi	Edmondo De Amicis	Lise
8	Dostluk Kitabı İmam Gazali	İmam Gazali	Lise
9	Dostluk Üzerine	Cicero	Lise
10	Fatihin Entelektüel Portresi	İsmail. E. Erünsal	Lise
11	İnsanlığın Medeniyet Destanı	Roger Graudy	Lise
12	Korkunç Yıllar	Cengiz Dağcı	Lise
13	Küçük Karabalık	Samed Behrengi	Lise
14	Saatleri Ayarlama Enstitüsü	Ahmet Hamdi Tanpınar	Lise
15	Suç ve Ceza	Dostoyevski	Lise
16	Transhümanist Devrim	Luc Ferry	Lise
17	Anadolu'nun Kültür Muhafızları Ayasofya Kutsal Hazine Avcıları serisi	Yücel Kaya	Ortaokul

18	Anne Sen Melek Misin?	Bestami Yazgan	Ortaokul
19	Asım'ın Nesli	Mustafa Özçelik	Ortaokul
20	Safahat	Mehmet Âkif Ersoy	Ortaokul
21	Şehir Mektupları	Ahmet Rasim	Ortaokul

3. Göç ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	Yazarı	Düzey
1	Dede Korkut Hikayeleri	Dede Korkut	Lise
2	Din Ve Medeniyet	Bekir Karlıağa	Lise
3	Doğu'nun Limanları	Amin Maalouf	Lise
4	Gurbet Hikayeleri	Refik Halid Karay	Lise
5	Gün Olur Asra Bedel	Cengiz Aytmatov	Lise
6	Hayatın Satır Araları	Mahmut Erol Kılıç	Lise
7	İlk Türk Medeniyetleri Kayıp Medeniyet	Zehra Aygül	Lise
8	Köklerimiz Afro Amerikalıların Tarihi	Malcolm X	Lise
9	Medeniyet Yargılanıyor (Uygarlık Yargılanıyor)	Arnold Toynbee	Lise
10	Nasıl Müslüman Oldular? Sahabilerin Müslüman Olma Öyküleri	Özkan Öze	Lise
11	Şeker Portakalı	José Mauro de Vasconcelos	Lise
12	Bir Küçük Osmancık Vardı	Hasan Nail Canat	Ortaokul
13	İki Şehrin Hikayesi	Charles Dickens	Ortaokul
14	La Fontaine'den Seçmeler	La Fontaine	Ortaokul
15	Masal İstanbul	Figen Yaman Coşar	Ortaokul
16	Mekke'ye Giden Yol	Muhmmed Esed	Ortaokul

4. Coğrafya-Tarih ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	Yazarı	Düzey
1	Çile	Necip Fazıl Kısakürek	Lise
2	Drina Köprüsü	İvo Andric	Lise
3	Evliya Çelebi Seyahatnamesinden Seçmeler	Seyit Ali Kahraman	Lise
4	İşaret Çocukları	Cahit Zarifoğlu	Lise
5	Hamlet Dünya Klasikleri	William Shakespeare	Lise
6	Hangi Batı	Atilla İlhan	Lise
7	İstiklal Marşı Yazılıyor	Kolektif	Lise
8	Klas Duruş	Nuri Pakdil	Lise
9	Küçük Ağa	Tarık Buğra	Lise
10	Martı Jonathan Livingston	Richard Bach	Lise
11	Seksen Günde Devrialem	Jules Verne	Lise
12	Taşları Yemek Yasak	İsmet Özel	Lise
13	Ayasofya'da Bir Gece	Rana Demiriz	Ortaokul
14	Biz Osmanlıyız	Yavuz Bahadıroğlu	Ortaokul
15	Evliya Çelebi ve Küçük Gezgin	Eda Bildek	Ortaokul
16	İnsan Ne ile Yaşar	Lev Nikolayeviç Tolstoy	Ortaokul
17	İyiler Ölmez	Mustafa Kutlu	Ortaokul

5. Din ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	Yazarı	Düzey
1	Ahlak	Nurettin Topçu	Lise
2	Bilgeliğin Sarsılmazlığı Üzerine	Lucius Annaeus Seneca	Lise
3	Sergüzeşt	Samipaşazade Sezai	Lise
4	Hayvan Çiftliği	George Orwell	Lise
5	Hz. Peygamberin Hayatı	Martin Lings	Lise
6	İbrahim Efendi Konağı	Sâmiha Ayverdi	Lise
7	Zheng He & Çin İmparatorluğu'nda Müslüman Bir Amiral	Mehmet Özay	Lise
8	İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar	Stefan Zweig	Lise
9	Medine Müdafaası ve Son Muhafızlar	Muzaffer Taşyürek	Lise
10	Kuyucaklı Yusuf	Sabahattin Ali	Lise
11	Mutlu Prens	Oscar Wilde	Lise
12	Onlar da İnsandı	Cengiz Dağcı	Lise
13	Örselenmiş Osmanlıdan Medeniyet Umuduna	Sadettin Ökten	Lise
14	Tarih Şuuru	İhsan Süreyya Sırma	Lise
15	Umrandan Uygarlığa	Cemil Meriç	Lise
16	Yitik Cennet	Sezai Karakoç	Lise
17	Fatih Harbiye	Peyami Safa	Ortaokul
18	Göç ve Zaman	Bahaattin Özkişi	Ortaokul
19	Kuran ı Kerim'de Peygamber Kıssaları	Ebu'l Hasan Ali En Nedvi	Ortaokul
20	Ey Oğul	İmam Gazali	Ortaokul
21	Mimar Sinan Mimarideki Osmanlı Mührü	Yavuz Bahadıroğlu	Ortaokul
22	Palto	Gogol	Ortaokul
23	Para Dağıtan Adam	Mevlana İdris Zengin	Ortaokul
24	Pembe İncili Kaftan	Ömer Seyfettin	Ortaokul
25	Hz. Peygamber'in Hayatı Mekke Dönemi	Ayşe Öztürk	Ortaokul

6. Bilim-Düşünce-Felsefe ve Medeniyet

NU.	Kitap Adı	Yazarı	Düzey
1	1984	George Orwell	Lise
2	Bostan Gülistan	Sadi Şirazi	Lise
3	Dil ve Mit	Ernst Cassirer	Lise
4	Entelektüel	Edward W. Said	Lise
5	Hacı Murat	Lev Nikolayeviç Tolstoy	Lise
6	Mendil Altında, Hayat Ne Tatlı ve Diğer Hikâyeler	Memduh Şevket Esendal	Lise
7	İnsanı Tanıma Sanatı	Alfred Adler	Lise
8	İyilik Timi	Metin Özdamarlar	Lise
9	Kısa Osmanlı Tarihi	Halil İnancık	Lise
10	Küçük Prens	Antoine De Saint Exupery	Lise
11	Mesnevi Hikayeleri	Mevlana	Lise
12	Ruh Adam	Hüseyin Nihal Atsız	Lise
13	Semaver	Sait Faik Abasıyanık	Lise
14	Türkiye'de Yaşamak	Komisyon-TDED	Lise
15	Bilimin Öncüleri 1	Harezmi-Naz. Varlı	Ortaokul
16	Bilimin Öncüleri 2	Ali kuşçu	Ortaokul
17	Bilimin Öncüleri 3	Meryem Usturlabi	Ortaokul
18	Denemeler	Michel de Montaigne	Ortaokul
19	Kendime Düşünceler	Marcus Aurelius	Ortaokul
20	Mantıkuttayr	Ferîdüddin Attâr	Ortaokul
20	Türkiye'de Yaşamak	Komisyon-TDED	Ortaokul

Kitapların Güncellenmesi

Her eğitim öğretim yılının sonunda öğretmenlerden gelen talepler doğrultusunda kitap listeleri güncellenmektedir.

TÜRKİYE
DİL VE EDEBİYAT
DERNEĞİ

TÜRKİYE DİL VE EDEBİYAT DERNEĞİ

medeniyet okumaları

